

Forbruk av antibiotika til dyr og fisk i Norge – status

Foto: Hanne Mari Jordsmyr

Foto: Rudolf Svendsen

Colourbox

Folkehelseinstituttet, Oslo, 19. september 2019

Kari Grave, Kari Olli Helgesen og Petter Hopp,
Seksjon for epidemiologi

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Mål for å redusere forbruket til dyr og fisk

- **1995** - husdyrorganisasjonene satte mål om 25 % reduksjon av forbruket til matproduserende landdyr i løpet av 5 år.
- **2015** - Nasjonal strategi mot antibiotikaresistens 2015-2020

Omhandler mennesker, dyr og fisk

I 2020

- Forbruk matproduserende landdyr ned minst 10 %
- Forbruk fisk på same nivå eller lavere enn gjennomsnitt 2004-2014
- Forbruk kjæledyr ned minst 30 %
- Narasin faset ut i kyllingproduksjonen uten økt bruk av antibiotika

- **2017** - Husdyrnæringens felles handlingsplan..

Kjernepunkter

- Forebygge sykdom
- Optimalisere bruken av antibiotika

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

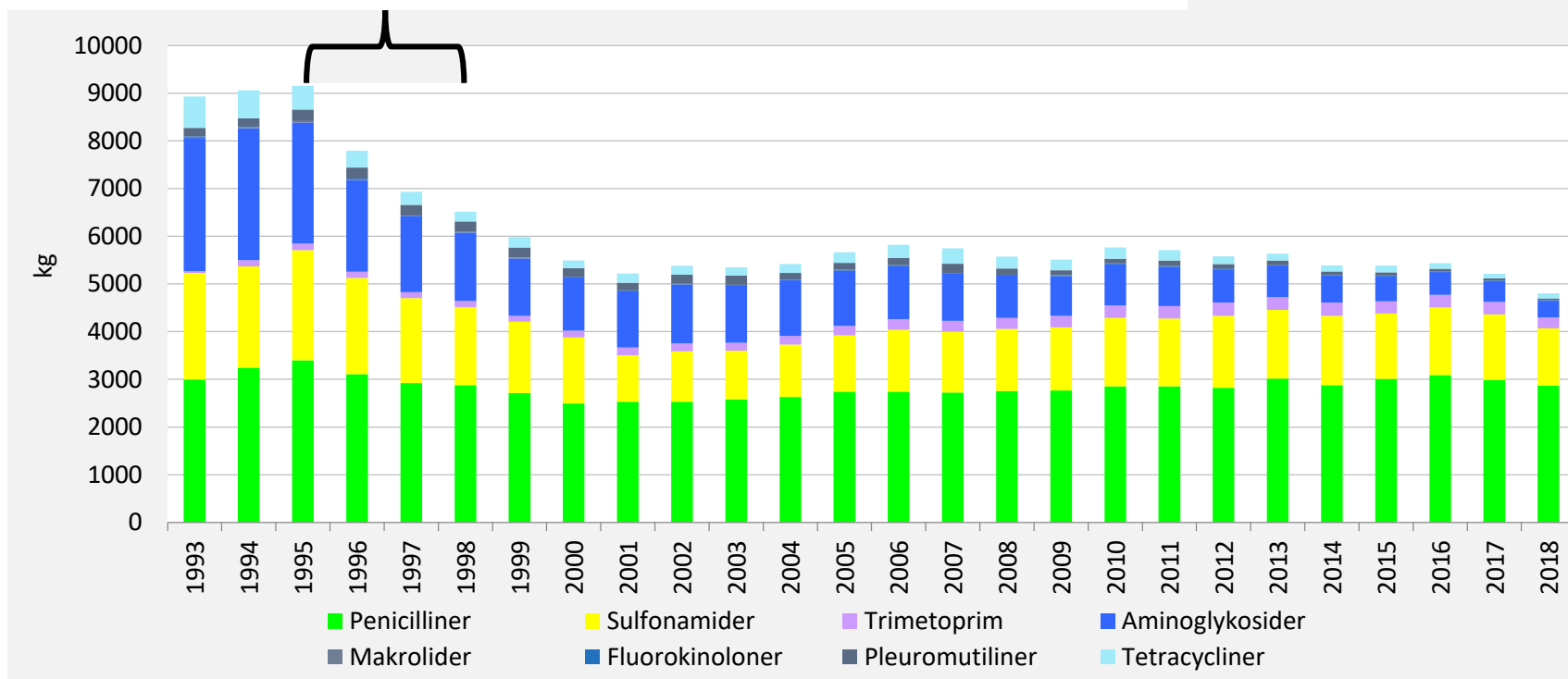

Mål i 1996 for reduksjon til matproduserende landdyr*

Referanseår 1995

Målsetning om 25% reduksjon nådd i løpet av tre år (29 % reduksjon)

I 2018: penicilliner utgjorde 58 %, hovedsakelig smalspekterede

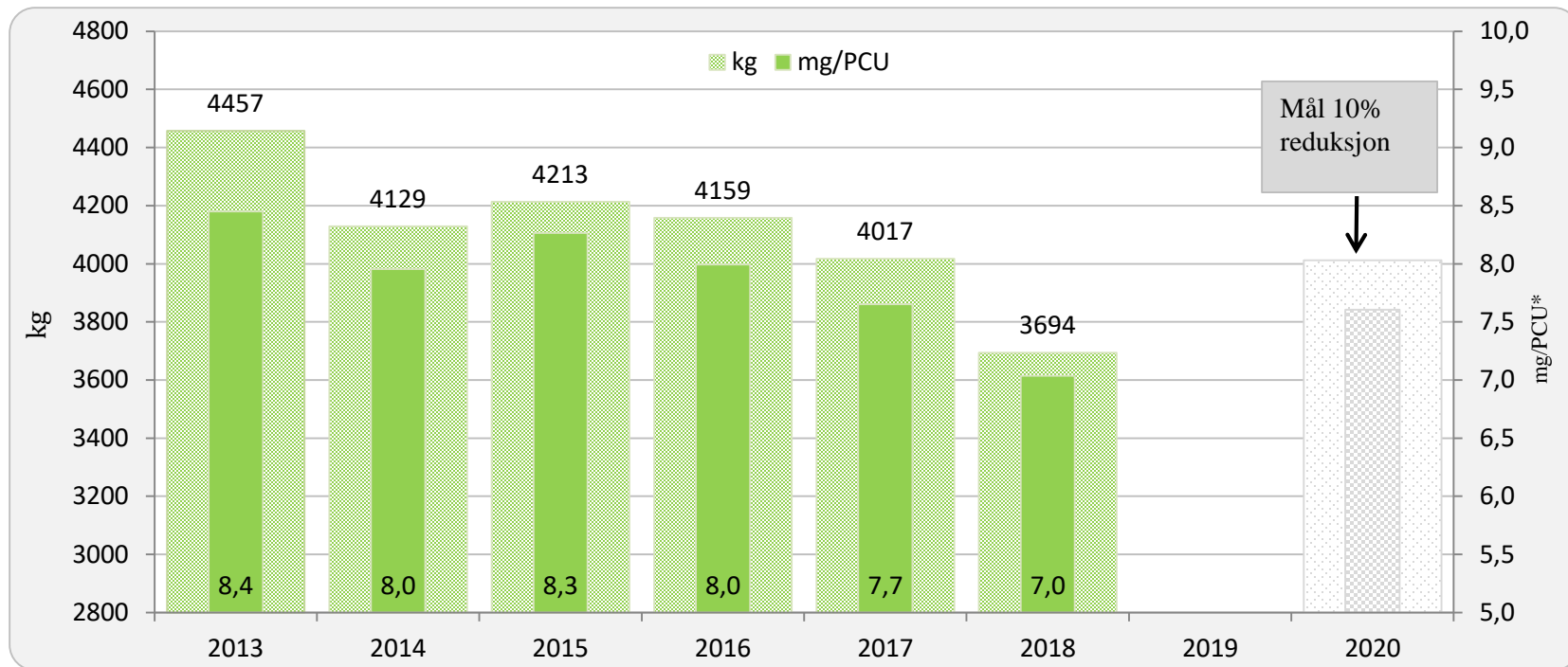
* Data i figuren inkluderer hest

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Forbruk av antibiotika til matproduserende landdyr (inkluderer ikke hest)

Reduksjon 2013 – 2018 på 17 % både når målt i kg og i mg/PCU

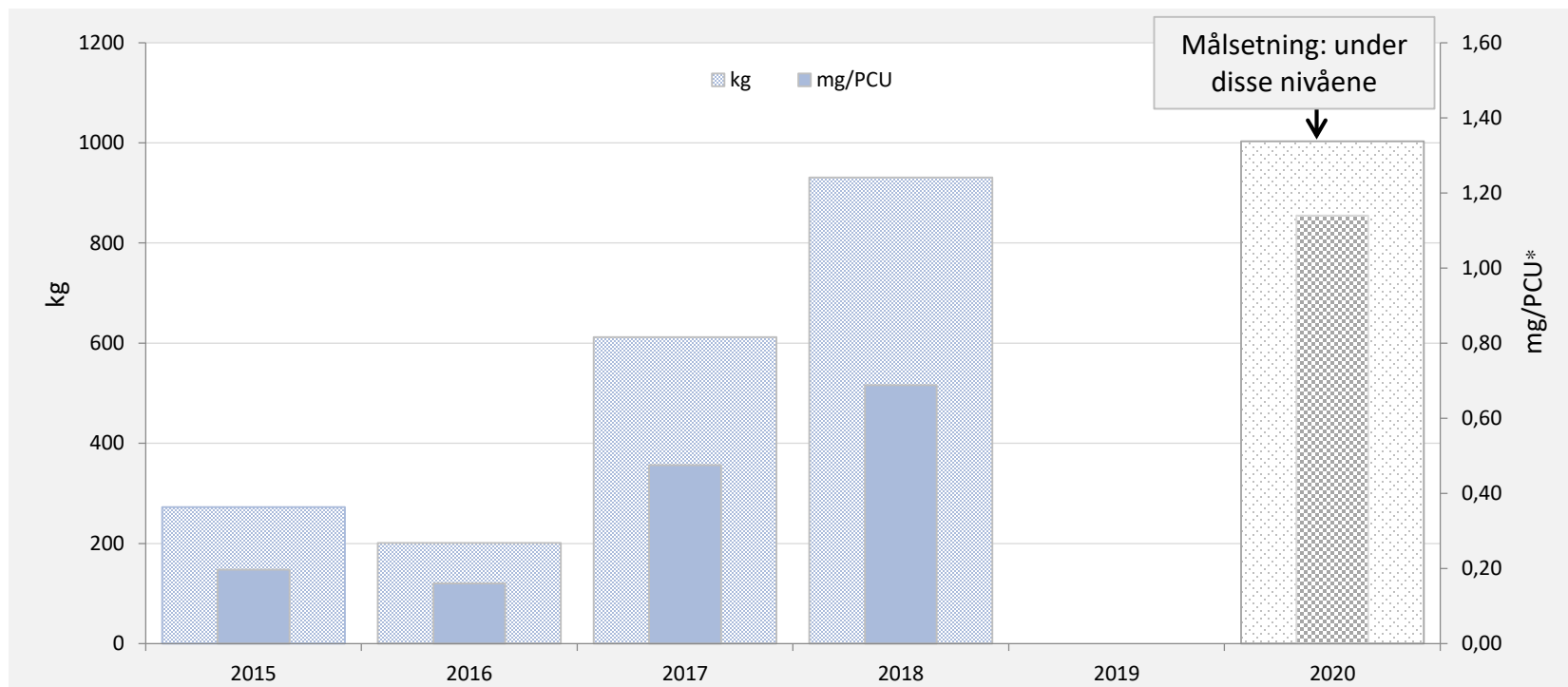
*PCU = population correction unit

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Status forbruk til oppdrettsfisk

- Forbruket i 2018 lavere en «maks» verdien gitt i nasjonal handlingsplan - både i kg og mg/PCU
- Antall behandlinger var betraktelig lavere i 2019 enn i årene før
- Økningen i 2018 skyldes at 764 kg (88 %) av totalforbruket gikk til behandling i tre matfiskanlegg med stor fisk

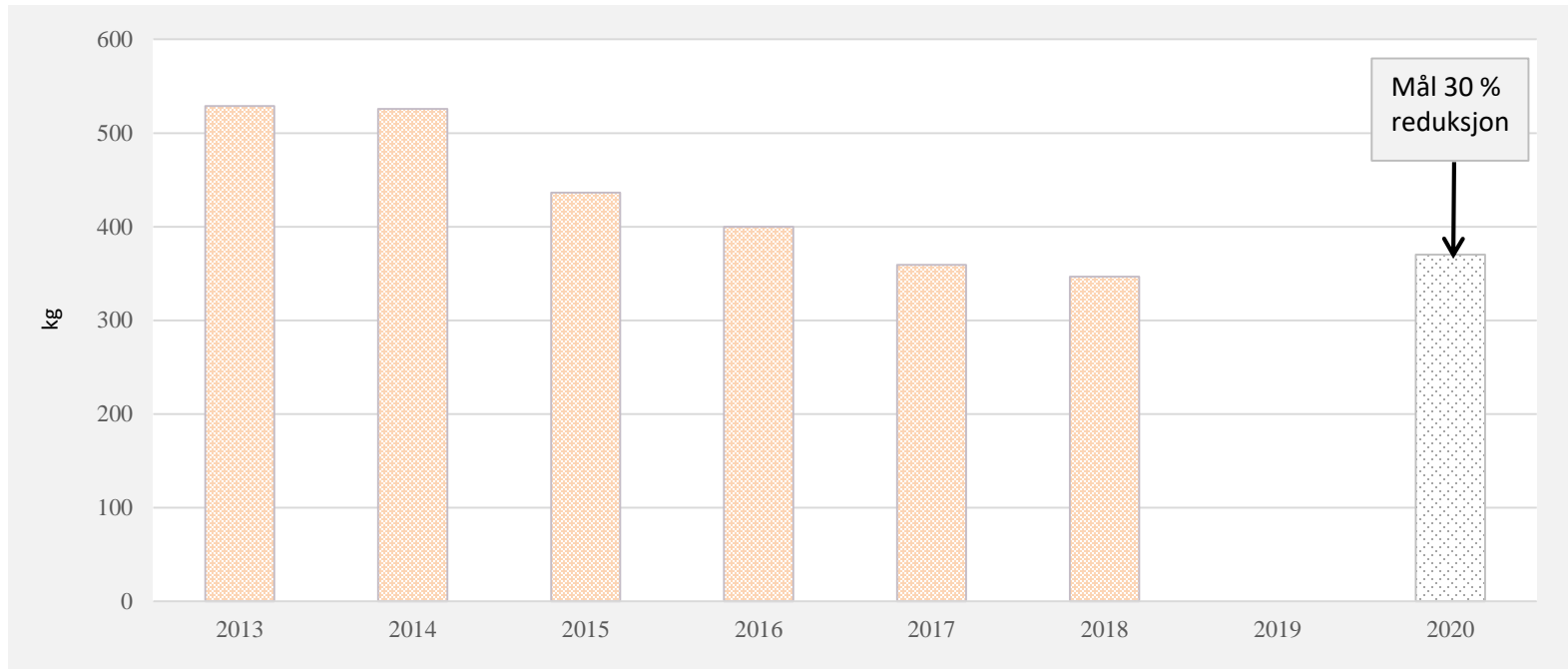

*PCU = population correction unit

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Forbruk av antibiotika til hund og katt

- Reduksjon 2013-2018 på 34 % (kg) i salg av veterinære antibakterielle midler
- Hvis data for forbruk av antibakterielle humanpreparater (foreløpige estimer*) tas med er reduksjonen på ca. 24 %

*Estimert fra data i Veterinært legemiddelregister

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

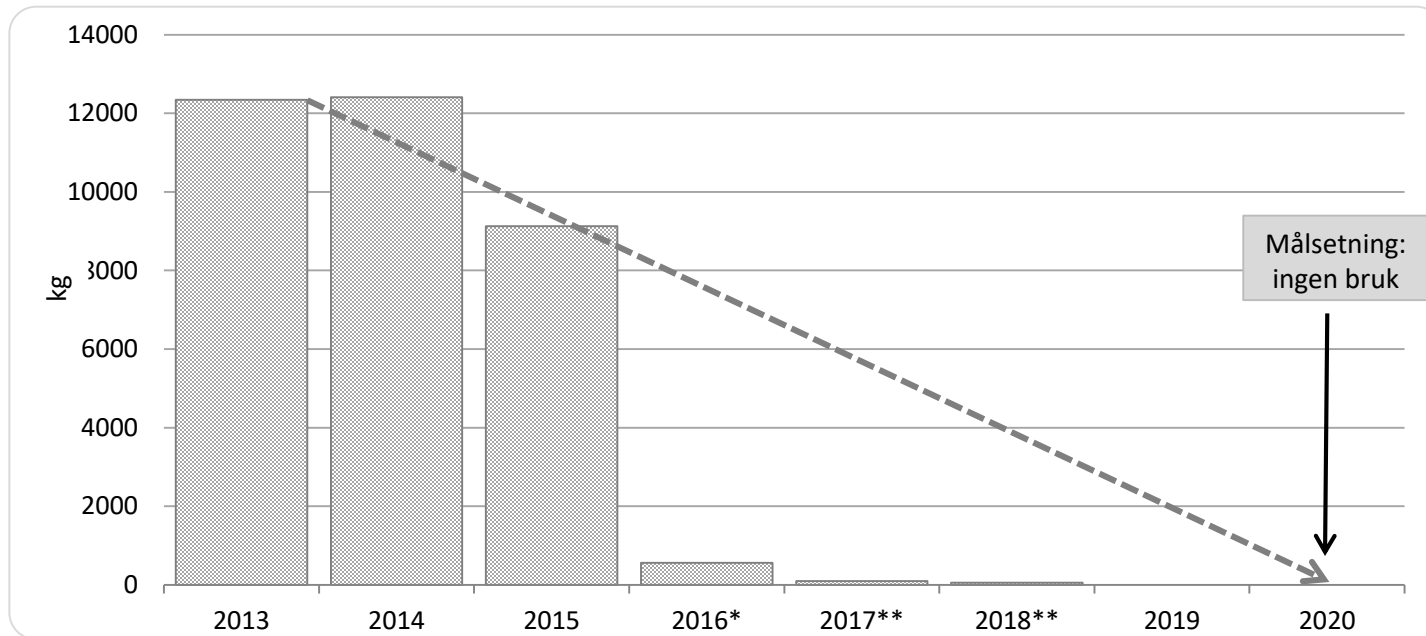
Utfasing narasin

Utfasing uten økt terapeutisk bruk av antibiotika

Mål

Næringen foretok en gradvis utfasing som startet februar 2015*

*Faset ut som fôrtilsetningsmiddel allerede i juni 2016

**Brukt til å kontrollere noen få tilfeller med nekrotisk enteritt

Har utfasingen av narasin gitt økt antibiotikaforbruk?

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antall slaktekylling-flokker behandlet (% av totalt antall)	8 (0,16 %)	2 (0,04 %)	1 (0,02 %)	3 (0,07 %)	7 (0,18 %)	4 (0,10 %)

- Antallet flokker behandlet med antibiotika svært lavt også etter utfasingen av narasin
- I 2018 ble det kun behandlet i 0,1 % av slaktekylling-flokkene
- Kun smalspektrede penicilliner benyttes

* Utfasing av narasin startet februar 2015

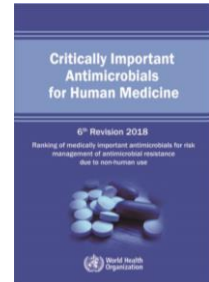

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

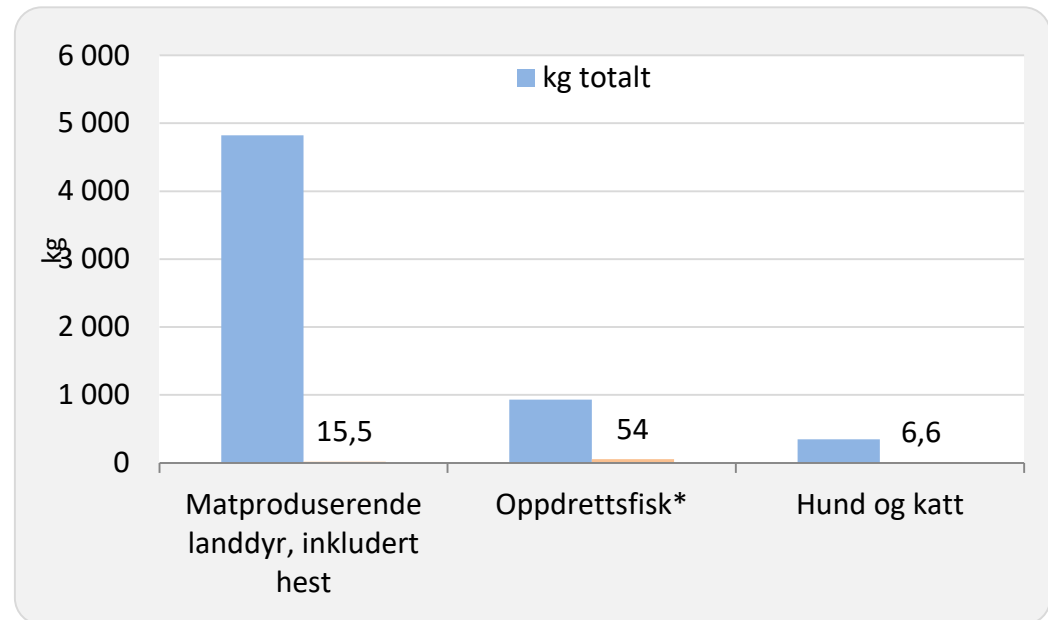

WHO: kritisk viktige antibiotika (CIA) med høyest prioritet (HP) for humanmedisinen

Mål er lavest mulig bruk av antibiotika klassifisert som HP CIA (såkalte «last resort» antibiotika)

- 3. -4. gen. cefalosporiner
- Kinoloner
- Makrolider
- Polymyksiner (colistin) – ingen preparater til dyr i Norge
- Glykopeptider (forbudt til dyr i EU)

Forbruket av HP CIA til dyr svært lavt i Norge

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

* Rensefisk inkludert

Norge i EU/EØS området - 2016

Figure 10. Spatial distribution of overall sales of all antimicrobials for food-producing animals, in mg/PCU, for 30 countries, for 2016

Norge blant de landene som hadde det lavest totalforbruket av antibiotika til matproduserende dyr, inkludert fisk i 2016

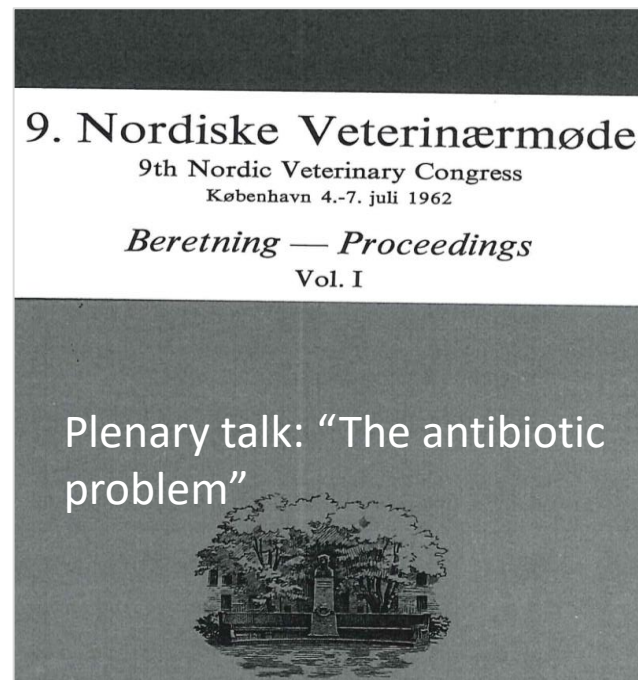
Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Hvorfor er forbruket av antibiotika til dyr så lavt i de nordiske landene?

Noen faktorer

- *God dyrehelse*
 - Forebygging/utryddelse bakteriesykdommer
 - Restriksjon import av levende dyr
- *Små besetninger* (unntatt Danmark)
- *Tidlig fokus på AMR*
 - 1962
 - Utfasing av antibiotika som vekstfremmere flere år før andre EU-land
 - Tidlig ute med terapianbefalinger (riktig bruk), handlings-/tiltaksplaner
 - Mål for reduksjon
- Veterinærer *ingen økonomiske incentiver* m.h.t. forskrivning av legemidler

Oppsummering

- Forbruk matproduserende landdyr ned minst 10 %
- Forbruk fisk på same nivå eller lavere enn gjennomsnitt 2004-2014
- Forbruk kjæledyr ned minst 30 %
- Narasin faset ut i kyllingproduksjonen uten økt bruk av antibiotika

- For antibiotikabruk er målene i Nasjonal strategi mot antibiotikaresistens 2015-2020 nådd
- Smalspektrede penicilliner utgjør den største andelen av forbruket til dyr

